

DOI 10.37491/UNZ.102.4
УДК 341.1:339.9

Володимир КОРОЛЬ¹,
Оксана НЕБИЛЬЦОВА²

МОДЕРНІЗАЦІЯ ЗАКОНОДАВСТВА ЄС ЩОДО ЗВІТНОСТІ ЗІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУБ'ЄКТІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Досліджено проблематику запровадження в Україні стандартів звітності зі сталого розвитку суб'єктів економічної діяльності, що корелює зі стратегічними цілями та завданнями, визначеними Урядом України у другому півріччі 2024 року щодо майбутньої імплементації вимог європейського законодавства в цій сфері та застосування відповідних європейських стандартів (ESRS). Здійснено заглиблення в цю важливу для українського бізнесу та суспільства проблематику на аксіоматичних засадах наздоганяльної синхронізації з процесами в Європейському Союзі. Оскільки основні акти вторинного законодавства ЄС у сфері нефінансової звітності набрали чинності десять та більше років тому, цілком закономірним з боку інститутів ЄС є погодження їхніх концептуально-правових підходів, понятійно-термінологічного апарату та норм із сучасними стратегічними і тактичними цілями ЄС — економічними, екологічними, соціальними, що й становить сутність динамічного процесу модернізації, тобто осучаснення законодавства ЄС щодо звітності зі сталого розви-

¹ доктор юридичних наук, завідувач відділу міжнародного приватного права, Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака Національної академії правових наук України, royalviking777@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0003-3573-3426>.

² кандидатка економічних наук, професорка, заступниця завідувача кафедри міжнародного обліку і аудиту, Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, onebyltsova@hotmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-8931-2021>.

тку. У такому контексті методологічно обґрунтованим є фокусування уваги у статті на загальних аспектах саме модернізації законодавства ЄС, які на макрорівні є важливими для нашої держави, яка на виконання міжнародно-договірних зобов'язань здійснювала похідний від модернізації процес імплементації раніше запроваджених положень актів вторинного законодавства ЄС та має забезпечити в майбутньому подальшу імплементацію норм директиви ЄС про корпоративну звітність зі сталого розвитку (CSRD) у законодавстві України. У розвиток загальних аспектів у статті деталізовано основні законодавчі новели щодо інформації, яка на мікрорівні підлягає розкриттю у звітності суб'єктами економічної діяльності держав-членів ЄС, а також окремих категорій українських суб'єктів господарювання, зокрема і підприємствами, що становлять суспільний інтерес. Враховуючи суттєву кількість малих та середніх підприємств, які функціонують у статусі дочірніх, у статті наведено сучасні вимоги до інформації щодо сталого розвитку, яку мають включати материнські підприємства великої групи до консолідованого звіту про управління. Також розкрито важливі концептуально-правові аспекти, які поступово набуватимуть важливого практичного значення для вітчизняних суб'єктів підприємництва та стосуються, зокрема, ризиків накладання штрафів за неподання звіту про управління або його подання з порушенням строків, сфер дії двох міжнародних стандартів Ради зі сталого розвитку, пов'язаної зі сталим розвитком, так і специфічних вимог щодо розкриття інформації, пов'язаної з кліматом.

Ключові слова: право ЄС, європейські стандарти, сталий розвиток, звітність підприємств, суспільний інтерес.

Після втілення в реальність колективних сподівань громадян як України, так й інших цивілізованих країн світу на припинення збройної агресії, відновлення підірваної не лише національної енергетичної, а й соціально-економічної системи можна визнати одним із найбільш системних викликів для держави. У межах ідеальної моделі його подолання має здійснюватися паралельно з поверненням до процесів досягнення цілей сталого розвитку України до 2030 року, передбачених відповідним Указом Президента України [1].

Не лише великий, а й малий та середній бізнес, який вистоїть під час війни, відіграватиме важливу роль у цих процесах, що актуалізує загальну проблему оптимізації державної політики, спрямованої на підтримку суб'єктів економічної діяльності, що становлять суспільний інтерес. Органічно пов'язаним субординованим питанням при цьому є проблематичність забезпечення балансу публічних інтересів щодо досягнення сімнадцяти цілей сталого розвитку та приватних інтересів зазначених суб'єктів приватного права в частині неотримання від держави надмірного адміністративного тягаря, пов'язаного з імперативними вимогами щодо підготовки нової звітності.

У серпні 2024 року Кабінетом Міністрів України було схвалено стратегію, спрямовану на відновлення сталого розвитку та цифрової трансформації малого і середнього підприємництва на період до 2027 року [2].

Однією із операційних цілей зазначеної Стратегії визначено сприятливе регуляторне середовище та дерегуляцію, що передбачає виконання такого завдання, як стандартизація та цифровізація бухгалтерських документів. Іншою важливою ціллю, яка має екологоорієнтований характер, є стимулювання «зеленого переходу», у межах досягнення якого передбачено запровадження стандартів звітності зі сталого розвитку малими та середніми підприємствами. Для ефективного впровадження таких стандартів необхідним є формування системного уявлення щодо загальних вимог та особливостей підготовки такої звітності у Європейському Союзі з урахуванням новел до спеціальних актів вторинного законодавства у цій сфері.

У свою чергу, в жовтні 2024 року Урядом України було прийнято ще одне розпорядження, яким було, по-перше, схвалено стратегію запровадження підприємствами звітності зі сталого розвитку, по-друге, затверджено операційний план її реалізації у 2024–2026 рр. [3]. Стратегічною ціллю 1 визначено запровадження в Україні складення згідно з Європейськими стандартами звітності із сталого розвитку (ESRS), подання та оприлюднення підприємствами звітності із сталого розвитку. Для досягнення цієї цілі передбачено декілька ключових завдань, зокрема: імплементація вимог європейського законодавства щодо звітування зі сталого розвитку та застосування підприємствами Європейських стандартів звітності зі сталого розвитку (ESRS).

Наведене зумовлює мету статті, яка полягає в розкритті передумов та основних векторів модернізації законодавства ЄС щодо нефінансової звітності, нині — звітності зі сталого розвитку, суб'єктів економічної діяльності, що становлять суспільний інтерес. Для її досягнення, що в інформаційній та прикладній площині може сприяти адаптації вітчизняних суб'єктів підприємництва до підготовки та подання ними в майбутньому такої звітності, доцільним є звернення до першоджерел — релевантних актів *acquis* ЄС, офіційних документів Європейської Комісії, аналітичних матеріалів транснаціональних аудиторських компаній, роз'яснень податкових органів з пов'язаних питань. Окремі аспекти проблематики розкривались у публікаціях вітчизняних фахівців, зокрема: С. Воробей, Т. Сфименко, Л. Ловінської, О. Примаченко, М. Романенка. Водночас ключові новели законодавства ЄС з екстраполяцією на українські реалії функціонування бізнесу є предметом комплексного наукового дослідження вперше.

У межах реалізації попередньої стратегії Європейського Союзу 2010–2020 рр. було прийнято директиву щодо щорічної фінансової звітності, консолідованої фінансової звітності та пов'язаних звітів певних суб'єктів економічної діяльності [4].

У 2019 році Європейська Комісія підготувала повідомлення для інших інститутів ЄС, в якому було обґрунтовано доцільність модернізації положень щодо нефінансової звітності в контексті реалізації одного із сучасних стратегічних пріоритетів ЄС, який має екологоорієнтований характер

щодо європейського «зеленого курсу» [5]. У цілому цей курс є новою стратегією зростання Європейського Союзу, яка спрямована на перетворення ЄС не лише на конкурентоспроможну економіку, а й ресурсоефективну, без чистих викидів парникових газів до 2050 року. Він також передбачає збереження та примноження природного капіталу ЄС, а також захист здоров'я та добробуту громадян ЄС від екологічних ризиків та впливів.

Беручи до уваги критичні для України ризики, пов'язані із зовнішньою збройною агресією, соціальні, екологічні та економічні орієнтири навройд чи можуть перебувати у фокусі уваги держави. Водночас як у довоєнний час імплементація всіх трьох складових глобальної концепції сталого розвитку характеризувалася негативними тенденціями, так і, напевно, в період післявоєнного відновлення органам влади важко буде синхронізувати свою діяльність із зазначеними та іншими сучасними європейськими соціально-економічними пріоритетами.

За такої постановки питання дослідження європейських підходів та стандартів щодо корпоративної звітності зі сталого розвитку має, з одного боку, теоретичний характер, оскільки предметом дослідження є європейські моделі, які є для України, скоріше, ідеальними, з іншого — ці питання можуть актуалізуватися на макрорівні — для держави у процесі переговорів щодо набуття членства в ЄС, на мікрорівні — для тих українських суб'єктів підприємництва, які здійснюють транскордонне співробітництво з партнерами — суб'єктами економічної діяльності в державах-членах ЄС або мають плани щодо ведення діяльності на європейському ринку.

У повідомленні від 08 березня 2018 р. під назвою «План дій: фінансування сталого зростання» Європейська Комісія визначила заходи для досягнення таких цілей: переорієнтувати потоки капіталу на стійкі інвестиції для досягнення сталого та інклюзивного зростання, управління фінансовими ризиками, пов'язаними зі зміною клімату, виснаженням ресурсів, погіршенням стану довкілля та соціальними проблемами, а також сприяти прозорості та довгостроковості інвестицій у фінансово-господарській діяльності. Розкриття певними категоріями підприємств релевантної, порівнянної та достовірної інформації зі сталого розвитку вважається необхідною умовою для досягнення цих цілей [6].

У Європейському Союзі запроваджено класифікацію видів діяльності, які можуть вважатися екологічно сталими, що здійснено за допомогою правового інструменту уніфікації — Регламенту (ЄС) 2020/852 Європейського Парламенту та Ради [7]. Такий підхід переслідує дві основні цілі: по-перше, сприяти збільшенню обсягів екологоорієнтованих інвестицій, по-друге, протидіяти нелегітимному застосуванню фінансових продуктів, які неправомірно претендують на статус сталих, тобто йдеться про запобігання негативному феномену своєрідного «зеленого відмивання».

У повідомленні Європейської Комісії щодо доповнення нефінансової звітності інформацією, пов'язаною зі зміною клімату [8], підкреслено переваги для компаній від звітування про зазначену інформацію, які полягатимуть у підвищенні обізнаності та розуміння ризиків і можливостей всередині компанії, диверсифікації бази інвесторів, зниженні вартості капіталу та покращенні конструктивного діалогу з усіма зацікавленими сторонами.

Попри достатньо тривалий період розробки та застосування в ЄС вимог щодо нефінансової звітності суб'єктів економічної діяльності, українською фахівчиною Л. Ловінською обґрунтовано висновок, що не вся наведена інформація про сталий розвиток є доречною та суттєвою. При цьому заслуговує на увагу гіпотеза, яка одержала підтвердження в межах проведеного дослідження, що різноманіття видів нефінансової звітності призводить до зниження її ефективності при виконанні найважливішої функції — розкриття релевантної нефінансової інформації про досягнення цілей сталого розвитку, відповідно уникнути цієї проблеми можливо лише за умови уніфікації [9].

У змістовній площині коректність терміна «нефінансова звітність» була предметом критики з боку європейських експертів, в аргументацію яких навряд чи є сенс заглиблюватися у контексті ініційованих Європейською Комісією змін до Директиви 2013/34/ЄС, які на нинішньому етапі вже імplementовано в законодавстві ЄС. Дійсно, понятійно-термінологічний апарат директиви було модернізовано внаслідок прийняття та набрання чинності Директиви 2022/2464/ЄС про внесення змін до Регламенту № 537/2014/ЄС, Директиви 2004/109/ЄС, Директиви 2006/43/ЄС і Директиви 2013/34/ЄС стосовно корпоративної звітності зі сталого розвитку [10].

Зазначеною директивою здійснено як удосконалення раніше запроваджених понять, наприклад, «чистий дохід», так і доповнення новими поняттями. До останньої групи належать, насамперед, ті, що фокусують увагу на сталому розвитку, до яких можна віднести «питання сталого розвитку», що означає екологічні, соціальні та права людини, а також фактори управління, включаючи фактори сталого розвитку; «звітність зі сталого розвитку» — означає надання інформації, пов'язаної з питаннями сталого розвитку, відповідно до чітко визначених вимог для різних категорій суб'єктів економічної діяльності.

Поряд із суттєвою кількістю змін до директиви варто зазначити, що низка ключових аспектів залишається константами, забезпечуючи належний рівень стабільності правового регулювання. Так, зокрема, зміни не зачіпають класифікацію суб'єктів економічної діяльності, що становлять суспільний інтерес, до кола яких належать, насамперед ті, цінні папери яких котируються на регульованому фондовому ринку, кредитні, страхові компанії (ст. 2 Директиви 2013/34/ЄС). Цей перелік не є вичерпним, оскільки держави-члени мають право самостійно визначати належність певних суб'єктів до зазначеного кола внаслідок, зокрема, характеру діяльності, розміру або кількості працівників.

Також не зазнали змін якісні критерії та їхні кількісні параметри з метою віднесення суб'єктів до великих, середніх, малих, мікропідприємств. Так, зокрема, до малих віднесено підприємства, які на дату балансу не перевищують межі принаймні двох із трьох наведених нижче критеріїв: валюта балансу (а) — 4 млн євро, чистий дохід (б) — 8 млн євро; середня кількість працівників протягом фінансового року (в) — 50. Оскільки директиви є інструментом не уніфікації, а гармонізації законодавства держав-членів ЄС, доцільно зазначити, що вони мають суверенне право встанов-

лювати інші, більш високі порогові значення. Водночас ці пороги не повинні перевищувати 6 млн євро для валюти балансу та 12 млн євро для чистого доходу.

У свою чергу, середніми є підприємства, які на дату балансу не перевищують межі двох аналогічних зазначеним вище критеріям: (а) — 20 млн євро, (б) — 40 млн євро, (в) — 250. Звертає увагу, що щодо цієї категорії державам-членам не надано право збільшувати встановлені граничні рівні.

В аналітичних матеріалах однієї із провідних транснаціональних аудиторських компаній «великої четвірки» PwC Україна зазначено: «Під дію CSRD [Директиви ЄС про корпоративну звітність зі сталого розвитку — прим. авт.] підпадають приблизно 50 000 компаній, які зареєстровані на регульованих ринках ЄС або провадять значну діяльність у країнах ЄС. Директива вимагає від компаній розкривати у звітності більший обсяг інформації про результати їхньої діяльності у сфері сталого розвитку, аніж будь-який інший досі прийнятий нормативно-правовий акт» [11].

Розкриваючи зміст основних новел, закріплених у Директиві 2022/2464/ЄС щодо стандартів звітності зі сталого розвитку окремих категорій підприємств, варто зазначити таке.

Відповідно до нової редакції ст. 19а директиви, загальні засади передбачають, що суб'єкти економічної діяльності, зокрема й малі та середні підприємства (за винятком мікропідприємств), які є підприємствами, що становлять суспільний інтерес, повинні включати до звіту про управління інформацію, яка є необхідною для розуміння, з одного боку, впливу підприємства на процеси сталого розвитку, з іншого — зворотного причинно-наслідкового зв'язку, тобто впливу чинників сталого розвитку на результати діяльності та становище самого підприємства.

Зазначена інформація малими та середніми підприємствами має розкривати визначений перелік питань, зокрема: короткий опис бізнес-моделі та стратегії, їхню стійкість до ризиків, пов'язаних з питаннями сталого розвитку, можливості у цій сфері, подальші плани, зокрема й фінансові та інвестиційні. Звертає увагу, що обмежитися абстрактними тезами в керівництва таких підприємств навряд чи вийде. Питання полягає в тому, що в обов'язковому порядку має бути наведений перелік цільових показників, які мають часові межі (а також екологічні у довгостроковій перспективі відповідно до встановлених в ЄС стратегічних цілей до 2030 та 2050 рр.), а також заява про те, чи базуються показники суб'єкта економічної діяльності, пов'язані з екологічними факторами, на переконливих наукових даних. У цьому контексті виникає питання, яке має, скоріше, риторичний характер, наскільки малі та середні підприємства в Україні є здатними виконати подібну вимогу щодо наукової обґрунтованості наведених у звітності якісних та кількісних показників.

Реалізуючи цілеспрямовану політику сталого розвитку заради забезпечення публічних інтересів, інститути ЄС одночасно переслідують мету забезпечення приватних інтересів малих та середніх підприємств через уникнення покладання на них надмірного адміністративного тягаря. У такому руслі цілком логічною та позитивною варто визнати норму, що МСП,

які становлять суспільний інтерес, мають право достатньо тривалий період, а саме до 01 січня 2028 р., ухвалити рішення не включати інформацію щодо сталого розвитку до своїх звітів про управління.

Звичайною для сфери бізнесу є модель, коли мале або середнє підприємство має правовий статус дочірнього та відповідно входить до певної групи підприємств. Відповідно до критеріїв, передбачених у ЄС для цілей як фінансової звітності, зокрема консолідованої, так і нефінансової, тобто звітності зі сталого розвитку, консолідації підлягають великі групи, що складаються з материнського та дочірніх підприємств, які саме на консолідованій основі перевищують межі принаймні двох із трьох наведених нижче критеріїв на дату балансу материнського підприємства: валюта балансу — 20 млн євро, чистий дохід — 40 млн євро, середня кількість працівників протягом фінансового року становить 250 осіб.

Згідно із новою редакцією ст. 29а, материнські підприємства великої групи повинні включати до консолідованого звіту про управління інформацію, необхідну для розуміння впливу групи на процеси сталого розвитку, та зворотню інформацію, необхідну для розуміння того, як фактори сталого розвитку впливають на результати діяльності та становище групи. Така вимога створює передумови для набуття дочірнім підприємством статусу «звільненого» від обов'язків щодо звітності зі сталого розвитку у випадку дотримання певних умов. До основних умов належать такі: по-перше, дочірні підприємства мають бути включені до консолідованого звіту про управління материнського підприємства, по-друге, звіт про управління звільненого дочірнього підприємства містить посилання на консолідований звіт про управління материнського підприємства або на консолідований звіт про сталий розвиток материнського підприємства та на аудиторський висновок.

Оскільки вимоги актів законодавства ЄС щодо розкриття інформації про сталий розвиток у відповідних звітах стосуються не тільки суб'єктів економічної діяльності держав-членів ЄС, українські фахівці слушно зазначають: «Організації за межами ЄС, які ведуть значну діяльність у ЄС, також повинні будуть публікувати звіти про сталий розвиток. Це неєвропейські організації, які мають принаймні одну дочірню компанію або філію в ЄС і генерують 150 млн євро чи більше чистого доходу в ЄС загалом за кожний з останніх двох послідовних фінансових років» [12].

Для українських суб'єктів господарювання актуальним є питання щодо належності звіту про управління до складу фінансової звітності та ризику накладання штрафів за його неподання або подання з порушенням строків.

Загальні підходи щодо цього питання визначено в Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», у ст. 1 якого міститься офіційне автентичне тлумачення терміна «звіт про управління», під яким розуміється документ, що містить як фінансову, так і нефінансову інформацію, яка, по-перше, констатує у статистиці стан діяльності підприємства, по-друге, в аналітично-прогностичній площині визначає перспективи його розвитку, основні ризики і невизначеності його діяльності. У свою

чергу, у ст. 11 цього ж Закону передбачено, що звіт про управління подається разом із фінансовою звітністю та консолідованою фінансовою звітністю в законодавчо визначеному порядку та строки [13].

Особливості подання звіту про управління для різних категорій суб'єктів господарювання в Україні визначено на підзаконному рівні, отже, малі підприємства належать до кола суб'єктів, на які розповсюджується виключення щодо обов'язку його подання. У свою чергу, середні підприємства мають подавати такий звіт. Водночас їм надано право не відображати у звіті про управління нефінансову інформацію.

Загальний висновок щодо цього питання міститься у роз'ясненнях податкових органів, у яких чітко зазначається, що звіт про управління не є складовою фінансової звітності. Відповідно обов'язку подання його контролюючим органам разом з Декларацією, нарахування штрафних санкцій за неподання або несвоєчасне подання звіту про управління до контролюючого органу законодавством не визначено [14].

Проблематика запровадження в Україні звітності зі сталого розвитку має обов'язково розглядатися в контексті збройної агресії, що триває. Як слушно зазначають провідні українські експерти з цих питань, автори колективної праці С. І. Воробей, Т. І. Єфименко та Л. Г. Ловінська: «Воєнний стан у країні, наслідки бойових дій мають глибинний вплив на діяльність компаній та повинні бути відображені у звітності. На базі регуляторних ініціатив Євросоюзу у сфері організації нефінансового звітування в електронному форматі в Україні необхідно унормувати Таксономію нефінансового звітування (Регламент ЄС 2020/852); відображати у звіті про управління розкриття базових показників результативності діяльності підприємств за різними сферами (економічна, екологічна, соціальна, інституційна); імплементувати концепцію сталого розвитку до національної інфраструктури нефінансового звітування» [15].

У 2023 році Радою зі сталого розвитку було випущено два стандарти, які стосуються як загальних вимог до розкриття інформації, пов'язаної зі сталим розвитком, причому йдеться про фінансову інформацію, так і специфічних вимог щодо розкриття інформації, пов'язаної з кліматом. Як зазначено у роз'ясненнях Національного банку України, «стандарты МСФЗ S1 та МСФЗ S2 набувають чинності для річних звітних періодів, що починаються з 01 січня 2024 р.» [16].

Сфери застосування двох різних за змістом стандартів містять спільний «знаменник» аналітично-прогностичного характеру. Дійсно, суб'єкти економічної діяльності мають дотримуватися певних вимог щодо двох із чотирьох класичних складових SWOT-аналізу, а саме ризиків (Threats) та можливостей (Opportunities), які в майбутньому, причому в короткостроковій, середньостроковій або довгостроковій перспективі, можуть вплинути на грошові потоки суб'єкта господарювання, доступ до фінансування або вартість капіталу [11].

Подальша деталізація розкритих вище та багатьох інших особливостей звітності зі сталого розвитку, безперечно, має сенс у науковому та практичному плані. Водночас варто загострити одне питання концептуального характеру: чи є в нинішніх умовах в Україні об'єктивно можливим не лише

сталий, а й будь-який інший розвиток в умовах широкомасштабного збройного вторгнення держави, яка має ядерну зброю та значно більший ресурс для тривалого ведення війни на території нашої держави? Напевно, це питання має, скоріше, риторичний характер, що ставить під сумнів доцільність тотального перенесення європейського мирного дискурсу щодо звітності зі сталого розвитку в українські реалії сьогодення.

У цьому контексті варто окреслити певну асоціативну паралель з переговорами Уряду України з ЄС на предмет тимчасового виключення вичизняного експорту з дії екологічного мита Механізму прикордонного вуглецевого регулювання (*Carbon Border Adjustment Mechanism, CBAM*), який є складовою зеленого курсу ЄС.

Для захисту публічних інтересів європейської спільноти щодо досягнення кліматичної нейтральності ЄС до 2050 року та приватних інтересів суб'єктів економічної діяльності держав-членів ЄС й запроваджено своєрідне компенсаційне оподаткування товарів, які імпортуються на єдиний ринок ЄС з країн, де аналогічні або еквівалентні заходи не вживаються належним чином. Не потребує доведення те, що під час виробництва української продукції підприємствами тих галузей промисловості, які є експортно орієнтованими та водночас екологічно шкідливими, наприклад, металургійної, мають місце викиди вуглецю, які перевищують європейські стандарти, що, власне, й зумовлює необхідність придбання спеціальних сертифікатів у межах дії CBAM.

Усвідомлюючи неповну відповідність між обґрунтованими екологічними вимогами ЄС у межах реалізації стратегії сталого розвитку та реаліями війни в Україні, Уряд намагається досягти «тимчасового виключення українського експорту з цього механізму через інструмент форс-мажору» [12]. Оскільки такі дії та аргументація позиції Уряду України заслуговують на підтримку, актуалізується питання, яке заслуговує на фахову дискусію, а саме: чи не варто в Україні також тимчасово відкласти питання запровадження звітності зі сталого розвитку для суб'єктів економічної діяльності, що становлять суспільний інтерес, на період післявоєнного відновлення?

Важливість Директиви щодо корпоративної звітності зі сталого розвитку 2022/2464/ЄС зумовила її включення до Звіту за результатами проведення первинної оцінки стану імплементації актів права Європейського Союзу (*Acquis ЄС*). У цьому звіті зазначено, що у сфері бухгалтерського обліку, з одного боку, відповідно до вимог європейського законодавства, було повністю імплементовано низку актів ЄС, зокрема Директиву № 2006/43/ЄС Законом України «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», з іншого — зміни, запроваджені Директивою 2022/2464/ЄС, підлягають подальшій імплементації [13, с. 33].

Підбиваючи підсумок викладеного вище, варто зазначити, що звітність зі сталого розвитку суб'єктів економічної діяльності, зокрема й малих та середніх підприємств, а також великих груп підприємств, зберігає значення як один із основних інструментів реалізації чинної стратегії ЄС, що зумовлює процеси модернізації релевантних регламентів та директив у цій

сфері. Визнаючи в цілому важливість розкриття в нефінансовій звітності економічних, соціальних та екологічних аспектів у мирний час, запровадження відповідних стандартів, які розробляються для процесів збалансованого економічного розвитку з ощадливим використанням та збереженням природних ресурсів, в Україні вбачається не зовсім своєчасним в умовах війни, що загострює питання доцільності відтермінування запровадження звітності зі сталого розвитку на період післявоєнного відновлення країни.

У свою чергу, не тільки можливим, а й необхідним у подальших дослідженнях є ґрунтоване розкриття та порівняння положень як європейських, так і міжнародних стандартів зі сталого розвитку, які поки що офіційно не перекладені державною мовою.

Список використаних джерел

1. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року. Указ Президента України від 30.09.2019 р. № 722/2019. *Президент України. Офіційне інтернет-представництво*. URL: <https://t.ly/vnVBO>.
2. Про схвалення Стратегії відновлення, сталого розвитку та цифрової трансформації малого і середнього підприємництва на період до 2027 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2024–2027 роках. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 30.08.2024 р. № 821–р. *Урядовий портал*. URL: <https://t.ly/tJ-ho>.
3. Про схвалення Стратегії запровадження підприємствами звітності із сталого розвитку. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 18.10.2024 р. № 1015–р. *Урядовий портал*. URL: https://t.ly/s_3vG.
4. Directive 2013/34/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 on the annual financial statements, consolidated financial statements and related reports of certain types of undertakings, amending Directive 2006/43/EC of the European Parliament and of the Council and repealing Council Directives 78/660/EEC and 83/349/EEC (OJ L 182, 29.6.2013, p. 19). *EUR-Lex*. URL: <https://t.ly/7hco4>.
5. Communication on The European Green Deal. *European Commission*. URL: <https://t.ly/swni0>.
6. Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council, the Council, the European Central Bank, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. Action Plan: Financing Sustainable Growth. *EUR-Lex*. URL: <https://t.ly/Ztz3n>.
7. Regulation (EU) 2020/852 of the European Parliament and of the Council of 18 June 2020 on the establishment of a framework to facilitate sustainable investment, and amending Regulation (EU) 2019/2088 (OJ L 198, 22.6.2020, p. 13). *EUR-Lex*. URL: <https://t.ly/w84eF>.
8. Communication from the Commission — Guidelines on non-financial reporting: Supplement on reporting climate-related information. (2019/C 209/01). *EUR-Lex*. URL: <https://t.ly/5wYIC>.
9. Ловінська Л. Г. Деякі аспекти звітності компаній про сталий розвиток. *Фінанси України*. 2020. № 3. <https://doi.org/10.33763/finukr2020.03.023>.
10. Directive (EU) 2022/2464 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2022 amending Regulation (EU) No 537/2014, Directive 2004/109/EC, Directive 2006/43/EC and Directive 2013/34/EU, as regards corporate sustainability reporting (Text with EEA relevance). *EUR-Lex*. URL: <https://t.ly/02gqV>.

11. Директива ЄС про корпоративну звітність зі сталого розвитку (CSRD). Як компанії можуть створювати цінність у світі, основним пріоритетом якого є сталий розвиток? *РwC*. URL: <https://t.ly/rMk9R>.
12. Примаченко О., Романенко М. Звітність зі сталого розвитку у забезпеченні корпоративної соціальної відповідальності вітчизняних підприємств. *Економіка та суспільство*. 2024. № 64. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-146>.
13. Щодо подання до контролюючого органу звіту про управління (08.05.2024). *Головне управління ДПС у Черкаській області*. URL: <https://t.ly/MHjly>.
14. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні. Закон України від 16.07.1999 р. № 996–XIV. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://t.ly/VCBtG>.
15. Єфименко Т. І. Воробей С. І., Ловінська Л. Г. Глобальні рекомендації щодо звітності про стійкість підприємств у транзитивних країнах: умови воєнного стану та відновлення в Україні. *Фінанси України*. 2022. № 3. С. 8–21. <https://doi.org/10.33763/finukr2022.03.008>.
16. Роз'яснення щодо складання річної фінансової звітності за 2023 рік. Зміни до Міжнародних стандартів фінансової звітності (08.01.2024). *Національний банк України*. URL: <https://t.ly/ORVsL>.
17. Гринчук С. Уряд веде переговори з ЄС для тимчасового виключення України з дії екологічного мита СВAM (11.11.2024). *РБК-Україна*. URL: <https://t.ly/8cZ3E>.
18. Звіт за результатами проведення первинної оцінки стану імплементації актів права Європейського Союзу (acquis ЄС). *Комунікаційна команда Офісу віцепрем'єрки з питань європейської та євроатлантичної інтеграції*. URL: <https://t.ly/eRil7>.

Надійшла до редакції 03.12.2024
Рекомендовано до друку 22.12.2024

Volodymyr KOROL

(Academician F. H. Burchak Scientific Research Institute of Private Law and Entrepreneurship of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine)

Oksana NEBYLTSOVA

(Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman)

EU Legislation Modernization On Economic Entities' Sustainability Reporting

The article is dedicated to the issues of introducing sustainability reporting standards for economic entities in Ukraine which correlates with the strategic goals and objectives set by the Government of Ukraine in the second half of 2024, in particular, the implementation of the requirements of European legislation in this field and the application of the relevant European Standards (ESRS). Deepening into this important issue for domestic business and society is performed on the axiomatic principles of synchronising with the mainstreaming processes in the European Union. Given that the major acts of EU secondary legislation in the field of non-financial reporting came into force ten years ago and more, it is quite legitimate for EU institutions to bring their conceptual and legal approaches, terminology and rules in compliance with the current strategic and tactical goals of the EU-economic, environmental, social, which constitutes the essence of the dynamic process of modernisation, i.e., the updating of EU legislation on sustainable development reporting. In this context, it is methodologically reasonable

to focus the article on the general aspects of EU legislation modernisation which are important at the macro level for our State which, in fulfilment of international treaty obligations, carried out the process of implementing the previously introduced provisions of EU secondary legislation derived from modernisation and is expected to ensure further implementation of the provisions of the EU Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) in Ukrainian legislation in the future. In furtherance of the general aspects, the article details the key legislative novelties regarding the information to be disclosed at the micro level in the reporting by economic entities of the EU Member States, as well as certain categories of domestic business entities, including public interest entities. The article provides a methodologically and substantively sound analysis of these processes in the dynamics, and also details the principal novelties in the EU acquis regarding the information to be disclosed in the reports of economic entities of the EU Member States, including public interest entities. Taking into account the number of small and medium-sized enterprises operating as subsidiaries, the article reveals the current requirements for sustainability information to be included by parent companies of a large group in the consolidated management report. The article also addresses important conceptual and legal aspects that will gradually become of significant practical importance for domestic business entities and relate, in particular, to the risks of fines for failure to submit a management report or its submission in violation of the deadlines, the scope of two international standards of the Sustainable Development Board which cover both general requirements for disclosure of information related to sustainable development and specific requirements for disclosure of information related to climate change.

Keywords: *EU legislation, European standards, sustainable development, corporate reporting, public interest.*